

SMURTO, PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti Alytaus profesinio rengimo centre (toliau – Įstaiga) sveiką, saugią, užkertančią kelią prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai ir fiziškai saugi.

2. Tvarkos aprašas nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Įstaigoje.

3. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Įstaigos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

4.4. kiekvienas Įstaigos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti smurto ir patyčių situacijoje.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. smurtas - tai fizinės ar emocinės kančios, sužalojimas, panaudojant jėgą, turint tikslą ką nors fiziškai ar psichologiškai paveikti;

5.2. fizinis smurtas – suvokiamas kaip prievarta prieš asmenį: stumdymas, mušimas, sužeidimas, nužudymas;

5.3. psichologinis, emocinis smurtas – tai dažniausiai su fizine prievarta susiję įžeidžiantys žodžiai, pastabos, grasinimai, draudimai, gąsdinimai, kuriais yra siekiama asmenį įskaudinti, įbauginti, priversti suvokti priklausomybę nuo skriaudėjo;

5.4. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

5.5. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.5.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.5.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.5.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.5.4. kibernetinės patyčios – tai patyčių forma, kai yra naudojamos skaitmeninės technologijos. Patyčios elektroninėje erdvėje gali pasireikšti įžeidžiančiais pranešimais socialiniuose tinkluose, forumuose, pokalbių kambarių komentaruose, momentinėse tiesioginėse žinutėse, žaidimų platformose, o taip pat ir mobiliuose telefonuose sms žinučių, siunčiamų simbolių, nuotraukų, trumpų video ar kita forma. Tai gali būti ir melo skleidimas, grasinimų siuntimas, kompromituojančių nuotraukų skelbimas virtualioje aplinkoje, kito asmens tapatybės perėmimas ir žinučių siuntimas kitiems jo vardu.

- 5.6. patyčias patiriantis asmuo, iš kurio yra tyčiojamasi.
- 5.7. besityčiojantysis/skriaudėjas – asmuo, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.
- 5.8. smurto ir patyčių stebėtojas – asmuo, matantis ar žinantis apie patyčias, smurtą.
- 5.9. smurto ir patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Įstaigos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.
- 5.10. smurto ir patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).
- 5.11. smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena – patyčių situacijos Įstaigoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA

6. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Įstaigos veiklos dalis - ji planuojama, įgyvendinama, už ją atsakingas direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių vadovai, ją vykdo visi bendruomenės nariai.
7. Įstaigoje saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Vaiko gerovės komisija. Ji organizuoja ir koordinuoja švietimo programų pritaikymą įvairių gebėjimų ir ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, švietimo pagalbos teikimą, atsižvelgdama į švietimo įstaigos poreikius, teikia direktoriui siūlymus dėl smurto ir patyčių prevencijos įgyvendinimo ir atlieka kitas su vaiko gerove susijusias funkcijas.
8. Įstaigoje vykdoma prevencinė LIONS QUEST programa „Raktai į sėkmę“.
9. Visi Įstaigos darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių.
10. Įstaigos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos mokykloje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal mokyklos nustatytą tvarką.
11. Mokslo metų pabaigoje vykdoma anoniminė mokinių apklausa, apibendrinami jos rezultatai.
12. Įstaigoje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:
- 1) mokinių prieš mokinius;
 - 2) darbuotojų prieš mokinius;
 - 3) mokinių prieš darbuotojus;
 - 4) darbuotojų prieš kitus Įstaigos darbuotojus;
 - 5) mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus.
13. Bet kuris Įstaigos bendruomenės narys apie pastebėtą smurto ir patyčių atvejį privalo pranešti Ugdymą organizuojančiam skyriaus vedėjui.
14. Ne rečiau kaip kartą per ketverius metus pedagoginiai darbuotojai privalo tobulinti kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje.

III SKYRIUS

REAGAVIMO Į SMURTĄ IR PATYČIAS VEIKSMŲ SEKA

15. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Įstaigos bendruomenės narys:
- 15.1. įtaręs ir/ar pastebėjęs smurtą, patyčias įsikiša – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus, esant kibernetinėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

15.2. įspėja asmenį, kuris smurtauja/tyčiojasi, dėl Įstaigos Darbo tvarkos taisyklių ir Mokinio elgesio taisyklių laikymosi;

15.3. jei nukentėjusiajam (-siesiems) reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus, globėjus, Įstaigos darbuotojus), skambina į Bendrosios pagalbos centrą numeriu 112;

15.4. apie įvykusį atvejį Įstaigos darbuotojas informuoja Ugdymą organizuojantį skyriaus vedėją, esant reikalui rašo tarnybinį pranešimą, kibernetinių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus.

16. Ugdymą organizuojantis skyriaus vedėjas visą gautą informaciją apie įvykusį smurto ar patyčių atvejį pateikia gr. vadovui ir esant reikalui informuoja Įstaigos vadovą.

17. Grupės vadovas, bendrabučio auklėtojas, įtariantis patyčias, smurtą arba gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias, smurtą, tą pačią ar kitą darbo dieną:

17.1. išsiaiškina situaciją;

17.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto/patyčių dalyviais, informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus), reikalui esant kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

17.3. vykdo tolesnę smurto/patyčių situacijos stebėseną;

17.4. esant reikalui apie smurto/patyčių situaciją informuoja, pateikdamas tarnybinį pranešimą, socialinį pedagogą, gali inicijuoti situacijos aptarimą Vaiko gerovės komisijos posėdyje.

18. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

18.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais), grupe ir kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją. Esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

18.2. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susitikimus situacijos įvertinimui;

18.3. esant reikalui bendradarbiauja su savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriumi, policija ar kitomis pagalbą teikiančiomis institucijomis.

19. Patyčių, smurto dalyviams pagal individualius poreikius Centre teikiama švietimo pagalbos specialistų pagalba.

IV SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

20. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

21. Su Įstaigos Smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi mokyklos darbuotojai ir mokiniai: skyrių vedėjai - skyrių darbuotojus, grupių vadovai – mokinius, mokinių tėvus supažindina elektroniniame dienyne.
